

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

DIEGHIEGADOU

ديجيجادو

Հրատարակություն Գաֆիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.ի

نشرة جمعية الفاصرة الخيرية الأرمنية العامة

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՍՓԻՒՌԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎ

Երևան, Մարգարամերգային Համալիր, 22 Սեպտեմբեր 1999

SETEGUSH

Պարբերաբեկ
Պաշտոնաթիւր Գալիթէ
Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան
Հեռ. 5019638

DEGHEGADOV

Periodical
Published by
Armenian General Benevolent Union - Cairo
Tel. 5919636

ديجيجادو

نشرة دورية
جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة
ت ٥٩١٩٦٣٦

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԽՄԲԱԳԻՐ*Տիգրան Գէորգեան***ԽՄԲԱԳԻՐ***Հարի Չէչճէնեան***ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՁԵՆԱՌՈՐՈՒՄ***Շահէ Լուսարարեան***ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ԸՆԴՈՒՍԵՔ***Մանուէլ Գրիգորեան***ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ***Nubar Printing House**Թիւ 13 Նոր Շրջան**ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1999***ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ**

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ներսիսեան Ամենայն Հայոց 132-րդ Հայրապետը	1
Ամենապատիւ և Գերերջանիկ Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Կաթողիկէ Հայերուն նորընտիր Կաթողիկոս-Պատրիարքը	2
Պաշտօնականք	3
Եգիպտոսի Հայ Կաթողիկէ Համայնքը <i>Տիգրան Գէորգեան</i>	4
Առաջին Համահայկական Խաղերը. Երեւան '99	7
Հայաստան-Սփիոք Խորհրդածողովը	9
ՀԲԸՄ-ի Փոխ-Նախագահին մասը՝ Հայաստան-Սփիոք Խորհրդածողովին	10
Մեսրոպ Մաշտոց Յուշամետալ	12
ՀՀ անկախութեան 8-րդ տարեդարձի տօնակատարութիւնը	13
Մտերմիկ ընդունելութիւն ի պատիւ երգչուհի Անահիտ Մխիթարեանի	13
Սաղմոսավանքի համալիրին վերանորոգութիւնը	14
Փրոֆ. Բ. Թուղլանեանի այցելութիւնները՝ Գահիրէ և Աղեքսանդրիա	14
Հարցազրոյց ՀՀ ԳԱԱ նախագահ Ֆադէյ Սարգսեանի հետ <i>Հարի Չէչճէնեան</i>	15
Հելիոպոլսոյ ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐԻ միջ-անդամական մրցաշարքը	16
Հելիոպոլսոյ ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐԻ յորելինական մրցաշարքը	18
Մարդկութեան փրկութիւնը՝ խղճահարութեամբ <i>Հարի Չէչճէնեան</i>	20
Հանգիստ Արհի. Տ. Ռափայէլ Եպս. Պայեանի	21
Սպանդ' ԱԺ-ի դահլիճին մէջ	21
Լուրեր	22
Առողջապահական Հոգատարութեան Ծրագիր	23
Անդամական	24

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ 132-ՐԴ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ

ԿԵՆՍԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ԳԻԾԵՐ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԿԹ.Ի ՄԱՍԻՆ

Կտրիճ Ներսիսեան ծնած է 1951թ., Էջմիածնի միջնակարգ դպրոցի ղեկավարի տղա։ Ս. Էջմիածնի հոգևոր դպրոցում ընդունուած է 1965թ.։ Կուսակրթման քննություններով 1970թ. և կոչուած է Գարեգին։

Վազգէն Ա. Կթ.ին քարեման կարգադրութեամբ մեկնած է Վիեննա և Պոմմ, աստուածաբանական ուսումը կատարելագործելու համար, ժամանակ մըն ալ հետեւած է Ռուս Ուղղափառ Եկեղեցւոյ հոգևոր ակադեմիայի թեկնածութեան դասընթացներուն։

1980թ., Վազգէն Ա. Կթ.ին կոչմէ ճշմանկուած է Արարատեան Թեմի Առաջնորդական Փոխանորդի օգնական, իսկ 1983-էն ի վեր, մոյն Թեմի Առաջնորդական Փոխանորդը եղած է։

1983 Հոկտեմբեր 23-ին՝ ձեռնադրուած է եպիսկոպոս, և 1992թ. ստացած է արքեպիսկոպոսի տիտղոս։

Ամենայն Հայոց Կթ. Գարեգին Ա.-ի տնօրէնութեամբ՝ 30 նոյեմբեր 1998-ին ճշմանկուած է Կաթողիկոսական Ընդհանուր Փոխանորդ, որ տեւած է մինչեւ 4 Մայիս 1999։

Հոկտեմբեր 27-ի առաւօտեան, հոգևորականներու դասը՝ գլխաւորութեամբ Կաթողիկոսական Տեղապահ Տ. Ներսէս Արք. Պողոսապետեանի, Երուսաղէմի և Իսթանպուլի Պատրիարքներուն, առաջնորդուած է Մայր Տաճար։

Ժամը 10-ին սկսած է սուրբ պատարագը՝ որ մատուցած է Ներսէս Սրբազանը։ Պատարագէն ետք, բոլոր հոգևորականները, ինչպէս նաեւ 452 պատգամաւորները համախմբուած են Երանաշնորհ Գարեգին Ա. Կաթողիկոսի շատ զեղեցիկ շիրմաքարին շուրջ, ուր կատարուած է հոգեմեղսման պաշտօն։

Նոյն օրը՝ կէսօրէն ետք, սկսած է Ազգային Եկեղեցական Ժողովը, որուն բացման աղօթքէն ետք, կարդացուած են ՀՀ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանի և Վարչապետ Վազգէն Սարգսեանի ուղերձները։

Ամսօրեայ ետք, բոլոր պատգամաւորները հաւաքուած են Մայր Տաճար, և դոմփակ սկսած է քուէարկութիւնը։

Կաթողիկոսական երեք թեկնածուներէն՝ Յուսիկ Արք. Սանթրուքեան քաջած է իր թեկնածութիւնը։ Քուէարկութիւնը տեւած է չորս ժամ, որուն աւարտին, աստուած արդիւնքները եղած են՝

Արարատեան Թեմի Առաջնորդի Փոխանորդ՝ Գարեգին Արք. Ներսիսեան, 263 քուէ։

Կաթողիկոսական Տեղապահ՝ Ներսէս Արք. Պողոսապետեան, 176 քուէ։

Անվանք մկատուած են 11 քուէներ։

Պատգամաւորներուն ուրախ քացազանշութիւններուն հետ՝ սկսած են ղօղանջել Տաճարին զանգակները, երբ ընտրեալ Կաթողիկոսը շուրջաւ առած, բարձրացած է Իշման Սեղան, սակայն, այս բերկրալի պահը՝ ամսօրեայ վերածուած է սուգի, ԱԺ-ի պատահարին քօթ իմացունել ետք։

ԱՄԵՆԱՊԱՏԻԻ ԵՒ ԳԵՐԵՐՋԱՆԻԿ Տ.Տ. ՆԵՐՍԷՍ ՊԵՏՐՈՍ ԺԹ. ԹԱՐՄՈՒՆԻ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՆՈՐԸՆՏԻՐ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ-ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ

Տաճն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայերու Կաթողիկոս-Պատրիարք՝ Ամենապատիւ և Գերերջանիկ Տ.Տ. Յովհաննէս Պետրոս ԺԸ. Գասպարեան, իր պաշտօնէն հրաժարիլը՝ 25 Նոյեմբեր 1998 թուակիր նամակով ներկայացուցած էր Ն.Ա. Յովհաննէս Պօղոս Բ. Սրբազան Պապին, որ ընդունած է այս տարուան Յունիսին:

Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Սիւնիֆոդոսական Հայրերը՝ Սեպտեմբեր 1-էն սկսեալ հաաքուած Կաթողիկոսական Աթոռին մօտ, Հոգեւոր Տիրոջ խնդրանքին ընդատաջ երթալով, որոշած են հրաժարականը ի գօրու դարձնել Սեպտեմբեր 3-ին:

Ըստ Արեւելեան Եկեղեցիներու Կանոնագրին, Կաթողիկոսական Աթոռին թափուր

ժամանակաշրջանին՝ Արճի. Տ. Մանուէլ Եպս. Պաթաքեան դարձած է Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Տեղապահ:

Սիւնիֆոդոսական Հայրերուն որոշումով, յաջորդ Եպիսկոպոսաց Սիւնիֆոդոսը գումարուած է Զմմառու Տիրամօր Վանքը՝ Հոկտեմբեր 2-7-ի ընթացքին, Կաթողիկոս-Պատրիարք ընտրելով Եգիպտոսի Կաթողիկէ հայերու Առաջնորդ Արճի. Տ. Պետրոս Եպս. Թարմունին:

Տաճն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայերու նորընտիր Կաթողիկոս-Պատրիարքը ստացած է ՆԵՐՍԷՍ ՊԵՏՐՈՍ ԺԹ. անունը:

ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՔՕՂԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Կիրակի, 24 Հոկտեմբեր 1999, առաւօտեան ժամը 10-էն սկսեալ, Կաթողիկէ Հայերու Պէյրութի Ս. Եղիա Աթոռանիստ եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցած է նորընտիր Կաթողիկոս-Պատրիարք Տ.Տ. Ներսէս Պետրոս ԺԹ. Թարմունիի գահակալութեան և քօղարկութեան արարողութիւնը:

Արարողութիւններուն հանդիսապետած է հրաժարեալ Կաթողիկոս-Պատրիարքը, սուրբ պատարագը մատուցած և քարոզած է նորընտիր Կաթողիկոս-Պատրիարքը, որ հայերէն և արաբերէն լեզուով խօսքերուն մէջ նշած է՝ թէ իբր Կաթողիկոսական նշանաբան ընտրած է *հաւատք* և *սէր* բառերը, առաջինը նկատելով՝ քրիստոնէական կրօնքին հիմքը, իսկ երկրորդը՝ համերաշխութեան և երկրային խաղաղութեան խորհուրդը:

Կաթողիկոս-Պատրիարքը յայտնած է՝ թէ,

այսուհետեւ իր երկրորդ հայրենիքը պիտի ըլլայ Լիբանանը, որուն պիտի ծառայէ իր հօտին միջոցով, շարունակելով իր նախորդին՝ Յովհաննէս Պետրոս ԺԸ. Գասպարեանի սկսած գործը, լիբանանեան հայրենիքին բարգաւաճումին ի խնդիր:

Իր որդեգրած ուղին բացայայտելով, Կաթողիկոս-Պատրիարքը յայտնած է՝ թէ պիտի գործէ Լիբանանի Սիւնիֆոդոսին յղուած Սրբազան Քահանայապետին առաքելական յորդորին համաձայն, հիմնուած՝ հոգեւոր կեանքի ծաղկումին և ընտանեկան սրբութեան պահպանումի սկզբունքներուն վրայ:

Պատարգէն նտք, նորընտիր Կաթողիկոս-Պատրիարքը ընդունած է շնորհատրութիւնները բարձրաստիճան անձնատրութիւններու, եկեղեցականներու և հաւատացեալ ժողովուրդին:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆՔ

ՀՀ-ի Եզիպատուի Շրջանակային Ցանձնաժողովին կողմէ հայրենիք յղուեցան ստորև ներկայացուող ցուակցական և ինդակցական նամակները, և Գահիրեի մէջ անձամբ լսանալու համար Գերերջանիկ Հոգեւոր Տիրոջ ուղեւ նամակը:

Գահիրե, 29 Հոկտեմբեր 1999

Ն.Վ. Ռոբերտ Քոչարեան
Նախագահ Հայաստանի Հանրապետութեան,
Երեւան:

Մեծարգոյ Նախագահ,

Հոկտեմբեր 27, 1999-ին տեղի ունեցած ռոբերզական իրադարձութիւններուն տխուր առիթով, որոնց զոհ զացին ՀՀ Վարչապետ Վազգէն Սարգսեան, ԱԺ-ի Նախագահ Կարէն Դեմիրճեան և այլ հայրենի ղեկավար ղեմեր, ՀՀ-ԼՄ-ի Եզիպատուի շրջանակը, իր բոլոր մարմիններով և անդամակցութեամբ կու գայ Ձերոյ վսեմութեան միջոցով իր խոր վշտակցութիւնը յայտնել համայն հայութեան, ինչպէս նաեւ իր զօրակցութիւնը՝ Ձեզի, որպէսզի մեր պատմութեան այս ճակատագրական հանգրուանին շարունակէ իմաստութեամբ առաջնորդել մեր ժողովուրդը դէպի կաշուն, խաղաղ և բարգաւաճ ապագայ:

Ձեզի վշտակից՝

Պ. Թէրզեան

Ատենապետ

ՀՀ-ԼՄ-ի Եզիպատուի Շրջանակային Ցանձնաժողովի

Գահիրե, 29 Հոկտեմբեր 1999

Ն.Ս.Ս.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ներսիսեան
Ս. Էջմիածին:

Վեհապատ Տէր,

ՀՀ-ԼՄ-ի Եզիպատուի շրջանակին բոլոր մարմիններուն և անդամներուն անունով, հաճեցէք ըմբռնել մեր ջերմ շնորհաւորութիւնները, Ձեր՝ 132-րդ ամենայն հայոց կաթողիկոս ընտրուելուն առիթով:

Ձերոյ վեհապատութեան կողմէ մեր ժողովուրդին հաճելի ցուցաբերած երկարամեալ նուիրումը և մտահոգութիւնը, զօրաստը զրաւականն են, որ մեր Եկեղեցին անվտանգ կերպով պիտի առաջնորդէր, մեր պատմութեան դժուարագոյն այս օրերուն:

Կրկին շնորհաւորելով Ձերոյ վեհապատութիւնը, Ձեզի սրտանց յաջողութիւն կը մաղթեմք մեր ժողովուրդին եւ մեր Եկեղեցիին հոգեւոր վերելքին ի սպաս կատարելի Ձեր ճիգերուն:

Մատչելով ի համբոյր Ձեր Ս. Աջոյն, որդիական յարգանքով՝

Պերմ Թէրզեան

Ատենապետ

ՀՀ-ԼՄ-ի Եզիպատուի Շրջանակային Ցանձնաժողովի

Գահիրե, 14 Հոկտեմբեր 1999

Գերերջանիկ Ներսէս-Պետրոս ԺԹ. Թարմունի
Ընտրեալ Կաթողիկոս-Պատրիարք Կաթողիկէ Հայոց,
Լիբնան:

Գերերջանիկ Տէր,

Գահիրեի մէջ Ձեր կարճ կեցութեան առիթէն օգտուելով, այսու կու գամք ՀՀ-ԼՄ-ի Եզիպատուի շրջանակի մարմիններուն և անդամներուն կողմէ, ջերմօրէն շնորհաւորել Ձեզ, Ձեր Հայ Կաթողիկէ Կաթողիկոս-Պատրիարք ընտրութեան առթիւ:

Հաճեցէք ըմբռնել օգտաշատ գործունէութեան և յաջողութեան մեր սրտագին մաղթանքները:

Լաւագոյն զգացումներով և յարգանքով՝

ՀՀ-ԼՄ-ի

Եզիպատուի Շրջանակային Ցանձնաժողով

Ատենապետ

Յակոբ Մարգարեան

Ատենապետ

Պերմ Թէրզեան

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ՀԱՄԱՅՆՔԸ

ԱՆՑԵԱԼԸ ԵՒ ՆԵՐԿԱՆ

ԻՐ ԲՈՂՈՐ ԿԱՌՈՑՑՆԵՐՈՎ ՈՒ ԿԱՐԿԱՌՈՒՆ ԴԷՄՔԵՐՈՎ

ՄՈՒՏՔ

Հայ Կաթողիկե Եկեղեցւոյ հաւատացեալները ցրուած են աշխարհի չորս կողմերը և կազմած են հետեւեալ թեմերը՝ և առաքելաւայրերը. Լիբանանի, Պոլսոյ, Հալէպի, Աղեքսանդրիոյ (Եգիպտոս և Սուտան), Պաղտատի, Բարձր Մեզիրէի, Սպահանի, Ֆրանսայի, Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու և Գաւառայի, Արժանթինի, Պրագիլիոյ և Ուրուկուայի, Հայաստանի (Վրաստան, Ուքրաինա և Ռուսաստան), Դամասկոսի, Երուսաղէմի և Յորդանանի, Յունաստանի, Ռումանիոյ, Լեհաստանի, Հոլմի:

Ա. ԱՂԵՔՍԱՆԴՐՈՒՆՑ ՀԱՅ ԿԱԹՈՂԻԿԷ ԹԵՄԻՆ ԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՔԱՅԼԵՐԸ

Այս բոլոր թեմերէն, Եգիպտոս՝ «Իր Կաթողիկե հայերը ունէր, երբ ասոնք մասնաւոր պաշտօնական աղօթատեղի մը չունէին տակաւին, լատին կրօնաւորներու միջոցով կը մատակարարուէին»²:

Դիւանական տուեալներու համաձայն, 1730 թ., Կղեմէս ԺԲ. Պապը յորդորած է Հալէպի առաջնորդ Աքրահամ Եպս. Արծիւեանը՝ որ Եգիպտոսի Կաթողիկե հայերու հոգեւոր կարիքներով ալ զբաղի:

1734 թ., Հալէպի Կաթողիկե հայերը միաձայնութեամբ կ'որոշեն իրենց յատուկ Կաթողիկոս մը ունենալ և առանձին հասարակութիւն կազմել. կղեր և ժողովուրդ՝ խորհրդակցաբար. Կաթողիկոս կ'ընտրեն Աքրահամ Եպս.ը, որ այդ ժամանակ Լիբանանի Քրէյմի վանքը կը գտնուէր:

Ամփոփապէս ետք, Հալէպի Եպիսկոպոսական Փոխանորդ Նիկողայոս Վրդ.ը Գահիրէ կու գայ, որպէսզի Եգիպտոսի Կաթողիկե հայերն ալ հաճութիւն և հաւանութիւն տան Կաթողիկոսին ընտրութեան համար:

Գահիրէ հասնելում՝ 29 Հոկտեմբեր 1734-ին, Նիկողայոս Վրդ.ը ժողով կը գումարէ Հաւատոյ Սուրբ Ժողովին կողմէ Եգիպտոսի Առաքելութիւններու Վերակազմին՝ Հ. Իլտեֆոնտոյ տի Փալերմոյի մախազահութեամբ և 31 ազգային երեսնիներու մասնակցութեամբ:

Իր կարգին, Հաւատոյ Սուրբ Ժողովին կողմէ Եգիպտոսի Առաքելութիւններու Վերակազմին կը վկայէ՝ թէ Գահիրէի Կաթողիկե հայերուն ամենէն ազնիւ անդամները, որոնց անուններն ու կնիքներն հոս դրուած են, ընտրեցին իրենց ազգին Պատրիարք, Հալէպի Աքրահամ Արքեպիսկոպոսը, և իրենց ընտրութեան թուղթը յանձնեցին Հ. Նիկողայոս Վրդ.ին³:

1. Թեմերու առաջին տարատեսակները ձեւաւորուած են քրիստոնէական համայնքներու հիման վրայ: Թեմեր անուանուիւ յառաջացած է Է. դարուն, Բիւզանդական Կայսրութեան արեւելեան նահանգներու վարչական միավորներու՝ թեմերու անունէն:

ԹԵՄ. Խ. Պալեան, 2. Յարութիւնեան: Հայկական Սովետական Հանրագիտարան, Հատոր 4, Երևան, 1978, էջ 165:

2. Պատմական Տեսութիւն Եգիպտոսի Հայ Կաթողիկե Եկեղեցւոյ. Գրեց՝ Գեոր. Սերովբէ Եպիսկոպոս Դարթեան: Գահիրէ, 1911, էջ 14:

Այստեղ պէտք է անկցնել, թէ՛ 1742 թ., Կիլիկիոյ Հայ Կաթողիկե Պատրիարքութեան՝ Լիբանանի մէջ հաստատումէն առաջ, Օսմանեան Կայսրութեան Կաթողիկե հայերը կը գտնուէին Կ. Պոլսոյ Լատին Պատրիարքական Փոխանորդին իրաւասութեան ներքին: Այդ ժամանակ՝ Հայ Կաթողիկե Պատրիարքին բաժին կ'իյնայ Կիլիկիան և Փոքր Հայքը, 1759-ին՝ Սուրիան, և 1760-ին՝ Միջագետքը: Եգիպտոս ենթակայ եղած է Հալէպի Առաքելական Փոխանորդութեան: Մանրամասնութիւններու համար, տեսնել՝

P. Vartan Tekeyan, Le Patriarcat Arménien Catholique de Cilicie au temps de Grégoire Pierre VI (1812-1840). Beyrouth, Imp. Armén. Catholique, 1954, pp. 76-80.

3. Վարք Աքրահամ-Պետրոս Ա. Կաթողիկոսի. Աշխատասիրեց՝ Խաչիկ Վ. Աթանասեան, Չմմատեան Միաբանութենէն: Պէտրոս, 1950, էջ 161-162:

Այդ ժամանակները, Եգիպտոս բնակող կաթողիկե հայերը բաղկացած են շուրջ քառասուն ընտանիքէ, կազմած են ուրոյն հասարակութիւն մը՝ իրենց առանձին քահանայով, իրենց հոգեւոր պահապաններուն համար: Յիշեալ քահանաներէն մէկն է՝ Հոռմի Ուրբանեան դպրոցի աշակերտներէն, կիպրացի Յակոբ Վրդ.ը, որ 1736թ. առաջ գտնուած է Գահիրէ, և յանուն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի մոփրեալ առանձնական մատուոյ մը մէջ՝ աստուածային պաշտամունք կատարած է: Նոյնպէս՝ 1737թ., Գրիգոր անունով ուրիշ վարդապետ մըն ալ յիշուած է Մկրտութեան և Պապի տոմարներուն մէջ:

Եգիպտոսի կաթողիկե հայերը առաջնորդելու համար, Աբրահամ-Պետրոս Ա. 1743-ին ղրկած է Յովսէփ Վրդ.ը, 1744-ին՝ Մատթէոս Վրդ.ը, 1745-ին՝ Գեորգ Վրդ. Միքէլեանը, 1746-ին՝ Գաբրիէլ Վրդ.ը, 1749-ին՝ Գեորգ Վրդ.ը, և Քրէյմի վանքին կառուցումին հանգանակութիւն կատարելու համար՝ Յովսէփ Եպս.ը:

Այսպէս շարունակուած է Արծիւեանի յաջորդներուն կողմէ ալ. Բարսեղ-Պետրոս Դ., 14 Օգոստոս 1733 թուակրով հովուական թուոյթ մը ղրկած է Եգիպտոսի հաւատացեալներուն: Գրիգոր-Պետրոս Ե. ալ առաքելական հովիւներ ղրկած է, որոնցմէ մէկն է Մոհարճի Վրդ. Աղամեանը: Գրիգոր-Պետրոս Զ. Գահիրէ կը ղրկէ Յովհաննէս Վրդ. Թովուղեանը:

1801թ., Նափոյէտն Պոնափարթի գրաւեալ ֆրանսական բանակին 40,000 զօրքի մեկնումէն ետք, Գահիրէի կառավարիչը՝ Նասիֆ փաշա, ֆրանսացիներէն վրէժ լուծելու նպատակով՝ իր զինուորներուն կը հրահանգէ անխնայ ջարդել քաղաքին մէջ գտնուած բոլոր քրիստոնէաները. հրամանը կը կատարուի բացառիկ խստութեամբ:

Այս աղէտալի սրածուծեցէն մազապուծ ազատած հայ կաթողիկէ ժողովուրդը՝ բնակութիւն կը հաստատէ Հիմ Գահիրէ, որ ընդհանուր կոտորածներէն զերծ մնացած շրջան մըն էր, անոնց ապաստանարանը կ'ըլլայ՝ իր անմատչելի դիրքով և անառիկ ամրութեամբ, յոյներուն Ս. Գեորգ վանքը:

Երկրին խառնակ և շփոթ վիճակը կը պարզուի՝ երբ կառավարութեան ղեկը ձեռք կ'առնէ ալպանացի Մոհամմէտ Ալի փաշա, և 1811թ. մամլուքներու բնաջնջումով, կը վերահաստատէ խաղաղութիւնը երկրին մէջ, միաժամանակ կը ձեռնարկէ ժողովուրդը խաղաղ պահելու գործին:

1820 թ. սկսեալ, հայ կաթողիկէ կաթողիկոսները՝ քաղաքական այս բարոյքումէն քաջաւերուած, Լիբանանէն Եգիպտոս կը ղրկեն անձնուէր քահանաներ՝ որոնք ժողովուրդին հաստատուն կացութիւն տալու մտահոգութեամբ, հետամուտ կ'ըլլան Հիմ Գահիրէի մէջ գնելու յարմար հողամաս մը՝ վրան եկեղեցի կառուցելու շինարարութեամբ:

Բ. ՀԻՆ ԳԱՀԻՐԷԻ ՏԻՐԱՄՈՐ Ս. ԿՈՒՍԻՆ ՄԱՏՈՒՈՒՆ

Այս աստուածահաճոյ նպատակին համար ոգեւին կ'աշխատին Սերովբէ Այվազեան և Պետրոս Ահարոնեան վարդապետները, որոնք Սանաճրգ հողամասերը գնելով՝ կը ցանկապատեն քարաշէն որմով, և յանուն Տիրամօր Ս. Կուսին կը կանգնեն մատուռ մը՝ ուր տեղի կ'ունենան աստուածային պաշտամունքները:

Ծարտարապետական հայեացքով՝ այս գողտրիկ մատուռը, 11.50 մ. երկայնքով, 7.50 մ. լայնքով և 12 մ. բարձրութեամբ, նմանութիւններ ունի Անիի Կուսանաց վանքին և Դեկորի տաճարին հետ:

1921թ., այս մատուռը վերակառուցուած է Արթին Պէյ Զրաքեանի դուստր՝ Կատարինէ Աննայի սրտաբոխ մոփրատութեամբ, և այս աղիթով՝ մոփրուած է Յարուցեալ Քրիստոսի:

Նախկին մատուռին ետեւի մասը կը կառուցուի երկարկանի շէնք մը՝ որուն մէկ յարկը վարձքով կու տան՝ հասոյթի համար, միւսն ալ կը տրամադրեն քահանաներու բնակութեան: Իսկ մատուռին յառաջամասը և երկու կողմերը կը թաղուին ճնշեցեալները, որ մինչեւ այսօր ալ կը շարունակուի:

Գ. ՏԱՐՊ ԷՆ ԿԻՆԵՆԱՅԻ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Մոհամմէտ Ալի փաշայի օրով, Եգիպտոսի մէջ համատարած աշխարհաշինութեան շրջանին՝ բոլոր քրիստոնէաներուն ազատութիւն շնորհուած էր եկեղեցիներ կառուցելու և ուսումնարաններ հաստատելու: Այդ կերպով, կաթողիկէ հայերն ալ կը փափաքին մայրաքաղաքին Տարպ Էյ Կինեմա թաղին մէջ աղօթատեղի մը կառուցանել:

1837-1838թթ. Պետրոս Վրդ. Ահարոնեան՝ 25312 դրուշ վճարելով, տէր կը դառնայ իրարու կից երեք քաժին հողամասի, և մասնաւոր արտօնագրով կը ձեռնարկէ եկեղեցիի շինութեան: 20մ. երկարութեամբ, 10մ. լայնութեամբ և 18մ. բարձրութեամբ եկեղեցին կը մոփրուի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի անուն: Նորակերտ խորանին վրայ առաջին պատարագը չմատուցած՝ ժանտախտէն վարակուած, Պետրոս Վրդ. կը վախճանի 1841 Ապրիլ 3-ին: Այն ատեն, եկեղեցին օծելու կը հրաիքրուի Հալէպի եպիսկոպոս Սերովբէ Այվազեանը՝ որ նախապէս արդիւնաւետ գործունէութիւն ունեցած էր Գահիրէի մէջ:

Նորակերտ եկեղեցիին օծումը կը կատարուի Ամենայն Սրբոց տօնին օրը՝ 1841 Նոյեմբեր 1-ին, Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Աւստրիոյ հիւպատոսներուն, կաթողիկէ յարանուանութիւններու բազմամբոխ եկեղեցականներու և ժողովուրդի ներկայութեան:

«Օսմանեան ռճի նորաձեւութեամբ»⁴ կառուցուած այս եկեղեցին, երկար տարիներ՝ որպէս աղօթատեղի անգործածելի մնալէ ետք, 1975թ. վերջնականապէս ծախուած է:

Գ. ԵՈՒՊՐԱ ԹԱՂԱՄԱՍԻՆ ԱՂՕԹԱՏԵՂԻՆ

Եուպրա թաղամասի հայ կաթողիկէ ընտանիքներուն համար, 1886 Նոյեմբեր 21-ին, Սուրբ Աստուածածնի Ընծայման տօնին՝ Արհի. Տ. Բաղմաբաս Եպս. Ագշէհիդեան կ'օծէ մատուռ մը, ուր անխափան, Կիրակի և տօն օրերուն սուրբ պատարագ կը մատուցուի շուրջ երկու տարի, ապա կը փակուի ազգայիններուն արաբախօս ըլլալուն պատճառով. անոնք կը մախընտրեն մէլքիթներուն և մարոնիներուն եկեղեցիները յաճախել:

Ե. ԱՍՏՈՒԱԾԱՄՕՐ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՏԱՀԷՐԻ ՄԱՏՈՒԹԸ

Արհի. Տ. Յովհան Եպս. Գուգեանի առաջնորդութեան ժամանակ, Տահէր թաղամասի՝ Տահէր փողոցին վրայ, թիւ 66 շէնքին մէջ յարկաբաժին մը վարձուած է, և սենեակներէն մէկը՝ Աստուածամօր նուիրուած մատուռ յարդարած են 15 Հոկտեմբեր 1917-ին: Իսկ մնացեալ սենեակները գործածուած են քահանայներուն բնակութեան համար, մինչեւ 20 Ապրիլ 1926:

Զ. ԱԻԵՏՈՒՄՆ Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱՄԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Մայրաքաղաքին կեդրոնական թաղամասերէն մէկուն մէջ, 1926 Մայիս 9-ին, Արհի. Տ. Յովհան Եպս. Գուգեանի նախաձեռնութեամբ, ասպետ Կարապետ պէյ Մարտեանի բարերարութեամբ, և Կարօ Պալեանի ճարտարապետութեամբ կը բարձրանայ Ս. Աստուածածնի Աւետումին նուիրուած՝ «Հայկական դասական եկեղեցիի համաչափութիւններու վրայ հիմնուած» գեղակերտ տաճարը, 25մ. երկարութեամբ, 12մ. լայնութեամբ և 18մ. բարձրութեամբ:

Եկեղեցւոյ մուտքի շատ նուրբ Յիսուսի խճանկարէն զատ, զմբծին ստորեւ, կեդրոնական չորս սիւններու վերեւ՝ կան չորս Աւետարանիչներուն մանրակերտ խճանկարները:

Արհի. Տ. Յակոբ Արք. Նեսիմեանի առաջնորդութեան շրջանին, 1944թ., Գրիգոր Պետրոս ԺԵ. Կաթողիկոս-Պատրիարքի հովուական առաջին այցելութեան առիթով կառուցուած է վերնատունը՝ Կարօ Պալեանի

ճարտարապետութեամբ և Յովսէփ Մարտեանի նուիրատութեամբ:

Եկեղեցիէն դէպի Պատրիարքարան մուտքի սեմին վերեւ ագուցուած է «Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ» եկեղեցիէն մնացած, ոսկեզօծուած տառերով շինութեան յիշատակարանը:

Է. ՊԱՏՐԻԱՐԺԱՐԱՆԸ

Եկեղեցիին շարունակութիւնը կը կազմէ Պատրիարքարանը՝ որուն առաջին յարկը կը գտնուի ընդունելութիւններու դահլիճը. այս դահլիճին աջակողմեան պատին վրայ՝ ոսկեզօծ շրջանակներու մէջ կան Հայ Կաթողիկէ Նուիրապետութեան զահակայները: Նոյն յարկին վրայ են քարտուղարին սենեակը, վիճակաւոր եպիսկոպոսին և ժողովրդապետին աշխատասենեակները, ճաշասենեակը:

Վերի յարկը՝ եպիսկոպոսին եւ վարդապետներուն մնջասենեակները, և Պատրիարքարանի դիւանը:

Երրորդ յարկը՝ Պատրիարքարանին Գրադարանը, և հիւր եկեղեցականներու յատկացուող սենեակներ: Իսկ գետնափոր յարկը կը պարունակէ՝ մատանը, խոհանոցը և ժողովարան մը:

ԸԺՈՂՈՎՐԴԱՊԵՏԱԿԱՆ ՎՐԱՆԱԾԱՄԻՍՐԱՀԸ

Արդի ժամանակներուն՝ անհրաժեշտութիւն կը նկատուի եկեղեցիի մը շուրջ կամ կից, հատառցեալներուն համար հաւաքատեղի մը ունենալը: Այս առաջադրութեամբ, օրինական երկարատեւ հետապնդումներէ ետք, Պատրիարքարանի յառաջամասի բակին մէջ, 1998 Մայիսին քացումը կատարուած է Ժողովրդապետական Սրահին: 104 քառ. մ. տարածութիւն զրաւող սրահը՝ կէս քարաշէն է, ձողերու վրայ ամրացուած՝ վրանածածկ: Արդիական կահաւորումով և ներքին յարմարութիւններով օժտուած սրահը բաց է Հիմզաբէի, Ուրբաթ, Օաբաթ և Կիրակի օրերը՝ ընտանեկան և ընկերային հաւաքոյթներու համար:

Ծարուակելի՝ 1

ՏԻԳՐԱՆ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

4. Ճարտարապետ Հրաչլան Պալեան. ներկայ ժամանակաշրջանի Հայ Ճարտարապետութիւնը Գահիրէի Մէջ: Չնկուցում՝ կարդացուած 1978 Սեպտեմբերին, Երեւանի մէջ կայացած Հայկական Արուեստի Միջազգային երկրորդ գիտաժողովին:

ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԸ ԵՐԵՒԱՆ '99

Այնքան սպասուած առաջին Համահայկական Խաղերու քացումին հանդիսատար արարողութիւնը կայացած է 28 Օգոստոս 1999-ին, հոծ հանդիսատեսներու ներկայութեամբ:

Գառնիի հեթանոսական տաճարին շրջակայքը՝ մեծ տօն և ցնծութիւն տիրած է:

Միս ԱՊՀ '99, Գոհար Յարութիւնեան՝ բազմիմ փայ բոցավառած ջահը յանձնած է ՀՀ ախոյեան, թեթեալէթ Կարէն Քարամեանին. ապա, Գառնի-Երեւան 20 քմ. երթուղին՝ յաղթահարած են քառասուն թեթեալէթներ, իսկ մայրաքաղաքին փողոցներն ալ շրջագայել էտք, ժամը 17:30-ին, ջահը մուտք գործած է «Հրազդան» մարզադաշտ:

Հանդիսատար շքերթը սկսած է ժ. 19:30-ին, երբ աթլետիկայի ՀՀ ախոյեանուհի Աննա Նասիլեան՝ հանդիսատար ներս բերած է ջահը և յանձնած ողիմպիական խաղերու կրկնակի ախոյեան Ալբերտ Ազարեանին, որ՝ թեմիսի Երոպայի ախոյեան Մարի-Գայիանէ Միքայելեանի և սամպոյի աշխարհի ախոյեան Քրիստինէ Նաչարեանի ուղեկցութեամբ մօտեցած է մեծ թասին և բոցավառած Խաղերու ջահը:

Շքերթին մասնակցած են 27 պետութիւններու 61 քաղաքներու պատիրակութիւնները: Շքերթը գլխաւորած են Արովեանի, Ալմելոյի և Աղեքսանդրիոյ ներկայացուցիչները, բոլորն ալ՝ զուգահեռ համազգեստներով:

Կառավարական օթեակին մէջ տեղ գրւած են՝ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարեան, ԱԺ նախագահ՝ Կարէն Դեմիրճեան, Համահայկական Խաղերու Կազմկոմիտէի նախագահ՝ Խոսրով Յարութիւնեան, Երեւանի քաղաքապետ՝ Ալբերտ Բազէեան, ԼՂՀ նախագահ՝ Արկադի Դուկասեան և նախարարներ:

Շքերթին յաջորդած է հանրապետութեան լաւագոյն պարաօլիմպիկներուն և մարզիկներուն ելոյթները. ապա, տեղի ունեցած է շքեղ հրավառութիւն:

Յաջորդական օրերու առազան մարզա-

ձեւերու կիրարկութեան ընթացքին՝ ցոյց տրուած ազնի պայքարներէ ետք, Սեպտեմբերի 5-ին, Երեւանի Մարզահամերգային Համալիրին մէջ տեղի ունեցած է Համահայկական Առաջին Խաղերու փակումին հանդիսութիւնը:

Խաղերու կազմակերպիչներու, մարզիկներու, պաշտօնական հիւրերու և պետական առաջանիին ներկայութեան, ելոյթ ունեցած են՝ ՀՀ տարածքային նախարար Խոսրով Յարութիւնեան, ՀՀ մշակոյթի, երիտասարդութեան հարցերու և սպորտի փոխ նախարար Իշխան Զաքարեան, կազմակերպիչներ և մարզիկներ:

Ապա գործադրուած է գեղարուեստական յայտագիրը, որուն ընթացքին ելոյթ ունեցած են՝ աշխարհահռչակ թեմոր Գեղամ Գրիգորեան, երգչուհի Սիւզան Մարգարեան և իր դուստրը՝ Սիրուշ, Երեւանի, Վանաձորի, Գիւմրիի երգի-պարի համոյթները, ազգային կրկէսի արուեստագէտներ, և էսդրատային երգիչներ: Հանդիսութեան վերջին բաժինը տեղի ունեցած է Մարզահամերգային դահլիճէն դուրս, բազմագոյն լոյսերու շքեղ հրավառութեամբ:

ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Համաճայական խաղերու Համաշխարհային Կոմիտէի կոչին ընդառաջելով, եգիպտահայ մարզական միութիւնները, ինչպէս նաեւ մշակութային միութիւններ՝ որոնք մասնակի մարզական գործունէութիւն ալ ունին, կազմեցին ՀԱՄԱՀԱՅԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ԽԱՂԵՐՈՒ ԵԳԻՊՏԱՀԱՅ ԳՈՐԾԱՂԻՐ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲը:

Կոկանեան Սրաֆ, Հայ Գեղարուեստասիրաց Միութիւն, Հայկական Ընթերցասրահ (ՀՄՄ), Հ.Մ.Ը.Մ. ԱՐԱՐԱՏ, Հ.Մ.Ը.Մ. ԿԱՄՔ, Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ (Աղեքս.), Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ (Գաֆրիէ), Նիլը Իսթ Ակումբ, Սրբոսի Թերեզա Ակումբ:

Յանձնախումբին որոշումով՝ կազմուեցան պասքէթ պոլի և փինկ փոնկի հաւաքականներ:

Եգիպտահայ պասքէթ պոլի հաւաքականը.

Կարոյ Ասատուրեան,
(Յակոբ Գարակէօգեան),
Կարոյ Թոսումեան,
Արմէն Լէյլէկեան,
Զաւէն Լէյլէկեան,
Յակոբ Կորտեան,
Հրաչ Միքսեան,
Ժորժ Միքայէլեան,
Նորայր Մխտիկեան,
Դրոյ Շահպազեան,
Շատի (Պետրոսեան) Աթթարա,
Քրիս Սիմոնեան,
Կարոյ Վարժապետեան:
Խումբին պատասխանատու՝ Պրմ. Հրաչ Միքայէլեան, մարզիչ՝ Մոհամմէտ Իլէյշ:

Եգիպտահայ փինկ փոնկի հաւաքականը.

Յակոբ Պասմանեան,
Սիմոն Չամբէրթեանեան,
Գէորգ Աւանեան,
Ռուբէն Սիմոնեան:
Խումբին պատասխանատու՝ Պրմ. Մարտիրոս Պալանեան:

Եգիպտահայ մարզական պատուիրակութեան
պատասխանատու՝ Պրմ. Լեւոն Տէր Յակոբեան:
Հայաստան շրջապտոյտի պատասխանատու՝ Պրմ. Յովսէփ Կիւմիշեան:
Մամուլի թղթակից՝ Պրմ. Մուրատ Յարութիւնեան:
Տեսա-երիզի մկարահան՝ Պրմ. Հայկ Ասատուրեան:

Եգիպտահայ պասքէթ պոլի և փինկ փոնկի հաւաքական խումբերու ընդհանուր
ճովանաւոր՝ Philippe Photo Trade.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՍՓԻՒՌԻ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Անցնող Սեպտեմբեր 22-ին, Երևանի Մարզահամերգային Համալիրին մեջ բացումը կատարում է Հայաստան-Սփիուք Համահայկական Խորհրդաժողովին, որուն անձամբ ներկայ եղած են՝ ՀՀ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարեան, Վարչապետ Վազգեն Սարգսյան, ԱԺ Նախագահ Կարեն Դեմիրճեան, ԼՂՀ Նախագահ Արկադի Դուկասեան, Արտաքին Գործոց նախարար Նաիրա Մելքումեան, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան Տեղապահ՝ Գերշ. Ներսէս Արք. Պոգոսյան, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Արամ Ա., Պոլսոյ Հայոց Ամենապատիւ Պատրիարք Մեսրոպ Արք. Մուրադեան, Հայ Կաթողիկէ և Աւետարանական եկեղեցիներու ներկայացուցիչները:

Խորհրդաժողովին ամբողջ կազմակերպութիւնը ստանձնած էր ՀՀ Արտաքին Գործոց նախարար Վարդան Օսկանեան:

Խորհրդաժողովին աշխատանքներուն իրենց մասնակցութիւնը բերած են իսնեակ մը պատւիրակութիւններ՝ եօթը հարիւրէ անոյ մասնակիցներով, որոնցմէ՝ եգիպտահայութեան կողմէ ներկայ եղած են, Տեսրք Վարդ Ալեքսանեան, Վարուժան Գազանճեան, Լեւոն Գաղթազեան, Պերճ Թէրզեան, Վրէժ Սէֆէրեան, Նորայր Տեօվլէթեան և Տոքթ. Սուրէն Պալթաճեան:

Եգիպտահայ պատուիրակութեան անունով, եօթը վարկեաննոց զեկուցումով հանդէս եկած է Տիար Պերճ Թէրզեան, ներկայացնելով եգիպտահայ հասարակական մարմիններու պատ-

կերացումը՝ համազգային կարեւորութեամբ խնդիրները կարգաւորելու առընչութեամբ:

Պատուիրակութիւններու ներկայացուցիչները հերթով զեկուցելու հրաւիրուած են՝ ԱԺ-ի նախագահ Կարեն Դեմիրճեանի կողմէ:

Կազմակերպչական Ցանձնախումբին յանձնարարութեամբ, Խորհրդաժողովին առընթեր՝ Սեպտեմբերի 22-ին և 23-ին, աշխատանքային խումբերու հաւաքներուն ընթացքին լսուած զեկուցումները շօշափած են հետեւեալ միւթերը.

ա. Հայաստան-Սփիուք կառուցումը քային կայերը:

բ. Տնտեսական զարգացում, հեռանկարներ և Սփիուքի դերը:

գ. Բարեգործութիւն. նուաճումներ, խնդիրներ, հեռանկարներ:

դ. Լոպալիզմ և քարոզչութիւն:

ե. Հայաստան-Սփիուք մշակութային և ընկերային խնդիրներ:

զ. Տեղեկատուութիւն և հաղորդակցութիւն:

Հայաստան-Սփիուք Խորհրդաժողովը փակուած է երկու պատմական Հռչակագիրներու խմբագրութեամբ:

Եգիպտահայ պատուիրակութիւնը
Չախէն, Տեսրք՝ Վրէժ Սէֆէրեան, Նորայր Տեօվլէթեան, Լեւոն Գաղթազեան, Վարուժան Գազանճեան, Պերճ Թէրզեան, Տոքթ. Սուրէն Պալթաճեան: Նկարէն կը բացակայի՝ Տիար Վարդ Ալեքսանեան:

ՀԲԸՄ-Ի ՓՈԽ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ ՃԱՌԸ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ՍՓԻՒՌՔ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ

ՀԲԸՄ-ի Կեդրոնական վարչական ժողովի դիմաձեռն ստացրած հոկտեմբեր 1, 1999 Շրջաբերականին կցեալ՝ Փոխ-Նախագահ Տիար Պերճ Սեդրակյանի կարգադրած ճառը կը ներկայացնենք իր ամբողջական մէջ:

Յանուն Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան (Հ.Բ.Ը.Մ.) Նախագահութիւնի Լուիզ Մամուկեան Սիմոնի և անդամակցութեան կ'ողջունեն Հայաստան-Սփիւրք Համաժողովին գումարումը մայրաքաղաք Երեւանի մէջ: Բարեգործականը այս պատկառելի Համա-ժողովին կը մասնակցի ներկայացուցչական կազմով մը:

Մեր պատուիրակութեան մաս կը կազմեն Հ.Բ.Ը.Մ.իութեան Կեդրոնական վարչական ժողովի Փոխ Նախագահներ՝ Նազար Նազարեան և Պերճ Սեդրակեան և անդամներ Սիման Սիմանեան՝ Գաղնիկ Եագուպեան՝ Սուրիայէն, և Լեւոն Քեպապեան՝ Ֆրանսայէն: Դարձեալ Միացեալ Նահանգներէն Կելոր ժողովի Պատակալ Անդամ՝ Պէրրի Ջորջեան և Արեւմտեան Ափի ներկայացուցիչ՝ Ալպէր Պոլաճեան, ինչպէս նաեւ Միութեան մասնաճիւղի ատենապետներ և կամ վարչական ներկայացուցիչներ որոնք մաս կը կազմեն արտասահմանի գանազան երկիրներու պատուիրակութեանց:

Պր. Նախագահ Ռուպեր Բոչարեան
Պր. Նախագահ Արքատի Լուկասեան
Պր. Նախագահ Ազգային ժողովի Կարէն Դեմիրճեան
Պր. վարչապետ վազգէն Սարգիսեան
Պր. Նախարար Արտաքին Գործոց վարդան Ոսկանեան
Հոգեւոր Հայրեր և Պատուիրակներ:

Արդի հայոց պետականութեան վիճակուած է դիմագրաւել բարդ և կենդոտ հարցեր, որոնք կ'երկարաձգուին մեր դարաւոր անցեալէն մինչեւ ներկան և կը պահանջեն հայ ժողովուրդի բոլոր հատուածներուն կողմէ ծրագրուած երկարաշունչ աշխատանք:

Վաստակաւոր Համաժողովը պիտի անդադրանայ ազգային կարեւոր հարցերու, առաջադրանքներու, ինչպէս Արքաի վերականգնումին, Հայաստանէն արտագաղթի կասեցումին, Հայրենիքի մէջ Մեսրոպեան ուղղագրութեան վերադարձին, միջազգային հանրութեան կողմէ ցեղասպանութեան ճանաչման խնդրին:

Մեզի տրուած սուղ վայրկեաններուն մէջ պիտի ուզէինք պարզապէս ձեզի հետ կիսել կարգ մը մտածումներ, որոնք թէեւ նոր չեն, բայց թերեւ խթան մը ըլլան նոր միջոցներ և նոր միջոցառումներու և ուր մեր Միութիւնը իր բազմազաղութային կառուցով ու անդամակցութեամբ իր դրական մասնակցութիւնը կրնայ

թերել Հայրենիքի բարգաւաճման:

Հայաստանի հզօրացման կարեւորագոյն ազդակը Հայրենիքի տնտեսութեան վերականգնումն է, որուն համար պէտք է օգտագործել ներքին և արտաքին բոլոր միջոցները: Այս առումով մենք կ'ողջունենք Հայրենի կառավարութեան վերջերս առած վճռական որոշումը՝ վերականգնելու երկրին տնտեսութիւնը: Ոչ մէկ հիգ պէտք է խնայենք զազրացնելու Հայրենիքի արդիւնաբերութիւնը ու արտաքին առեւտուրը, որոնք բանալին են անգործութեան վերացումին, արտագաղթի կասեցումին և մեր փայլուն ապագային:

Ազգովին կը դիմագրաւենք ճակատագրական նոր շրջան մը:

Այս հանգրուանին Հայաստան-Սփիւրք, միաձուլուած ճիգերով, աշխարհատարած միջոցներ համադրելով, հարկ է մշակելու կենսական ծրագիրներ իրականացնել: Այս առաջադրանքին իրագործումը պէտք է վստահիլ Համահայկական կազմակերպութեան մը, որ ընտրել համաշխարհային չափանիշներով մասնագէտներու որակեալ խումբ մը մշակելու համար անմիջականին հետ, հեռակայ ծրագիրներ, հսկելով ամոնց իրագործման վրայ:

Հայաստան Սփիւռք խորհրդածողովին զինաւոր ամպիւնը.
Զախէն՝ Հայ Աւետարանական եկեղեցւոյ ներկայացուցիչ, վեր. Մովսէս Ճամբապեան, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Արամ Ա., ՀՀ վարչապետ վազգէն Սարգսեան, ԱԺ-ի Նախագահ Կարէն Գեւորգեան, ՀՀ Նախագահի Ռոբերտ Քոչարեան, ԼՂՀ Նախագահ Արկադի Գուկասեան, Սահմանադրական Դատարանի Նախագահ Գագիկ Յարութեան, Կաթողիկոսական Տեղապահ՝ Տ. Ներսէս Արք. Պոպապաւեան և Հայ Կաթողիկէ եկեղեցւոյ ներկայացուցիչ՝ Արհի. Տ. Մանուէլ Եպս. Պարագեան:

Քանի այս կազմակերպութիւնը պիտի վայելէ Հայրենի կառավարութեան հովանաւորութիւնը, անհրաժեշտ է որ ան օժտուի կատարեալ լիազօրութիւններով, համադրէ Հայրենիք-Սփիւռք համագործակցութիւնը և ունենայ գրասենեակ և անձնակազմ, Հայաստանի և սփիւռքի կարևոր կեդրոններում մէջ:

Հայրենիք-Սփիւռք յարաբերութիւնները քնակամարար դժուարութիւններէ զերծ չեն եղած այսօր ալ դժուարութիւններ կան որոնք վստահարար կը հարթուին ժամանակի ընթացքին: Բայց այս հանգրուանին մանաւանդ, անհրաժեշտ է որ պետութիւնը վայելէ օրինական և կայուն երկիր ըլլալու համբաւը և Հայաստանի նկատմամբ հայութեան բոլոր խաւերում և միջազգային համայնքին վստահութիւնը ըլլայ և մնայ աներբ:

Ամէնքս գիտենք որ քացի Միջին Արեւելքէն, արեւմտահայութեան մեծամասնութիւնը այլեւս չէ աւանդական գաղութահայութիւնը: Ունինք երրորդ և չորրորդ սերունդներ, որոնց մէջ կան քազմաթիւ տաղանդաւոր և յաջողած ազգակիցներ:

Այս հսկայական ներուժը կարիքը ունի խրախուսանքի, վերադառնալու համար հայութեան: Այդ խրախուսանքը կրնայ զալ միմիայն բարգաւաճած և հզօր Հայաստանէն:

Իր գոյութեան առաջին օրէն ի վեր ՀԲԸՄը գտնուած է Հայաստանի և հայութեան կողքին: Առաջին հանրապետութեան, սովետական 70 տարիներում և անկախութեան այս տարիներում

մենք մնացած ենք հաւատարիմ մեր սկզբունքներում, հայրենիքին համար ըրած ենք որքան պայմաններն ու մեր միջոցները թոյլ տուած են և ունինք այն համոզումը թէ միայն հզօր հայրենիքով սփիւռքահայութիւնը կրնայ գոյատեւել:

Ուրախութեամբ կը յայտնեմ որ վերջին տասը տարիներում հարեգործականը Հայաստանի իր ծրագիրներում համար տրամադրած է աւելի քան 40 միլիոն տոլար և այսօր այդ ծրագիրներում մէջ ընդգրկած է աւելի քան 1200 հոգիներէ բաղկացած աշխատակազմ մը, որ կ'ապրի և կը գործէ մայր հողին վրայ: Իր հաւատարմ գոյութեան հետ առատաձեռնութեան շնորհիւ Հ.Բ.Ը. Միութիւնը հաստատած է նաեւ, այս շրջանին, աւելի քան 15 միլիոն տոլարի հասնող հիմնադրամներ ի նպաստ հայրենիքի իր ծրագիրներում:

Բարեգործականը պիտի շարունակէ իր հայրենամուտ գործունէութիւնը և իր քազմագաղութային կառոյցն ու անդամակցութիւնը ի սպաս կը դնէ Հայրենիք-Սփիւռք Միութեան:

Հայ ժողովուրդի այժմու պայմաններում դիմաց այս պատկառելի Համաժողովը կրնայ անկիւնադարձ մը ըլլալ մեր պատմութեան մէջ, եթէ յաջողի գտնել ուղիները հայութեան երկու հատուածներում, միացնել ուժերով լուծելու մեր ժողովուրդին դիմագրաւած դժուարութիւնները:

Խորին շնորհակալութիւն պատմական այս Համաժողովը նախաձեռնողներում և մասնակիցներում:

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՅՈՒՇԱՄԵՏԱԼ

Անցեալ տարուան վերջին օրերուն, Գահիրէի մէջ լոյս տեսաւ արուեստաբան Աստղիկ Գէորգեանի «ՀԱՅ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐԻՉՆԵՐ. ՄԱՏԵՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, IX-XIX դդ.» մեծածառով հատորը, Մաշտոցի անուան Մատենադարանի Գիտական Խորհուրդի որոշումով և Գահիրէի ՀԲԸՄ-ի «Սաթենիկ Ծ. Չագըր» Հիմնադրամի միջոցներով:

Արդէն աւանդութիւն դարձած է՝ որ շնորհանդէսով մը նշուի մեզմէն աշխատասիրութեան մը իրագործումը: Պատեն առիթը ներկայանալով, Գահիրէի ՀԲԸՄ-ի վարչութեան Ատենայետ՝ Տիար Պերճ Թէրգեանի ներկայութեամբ, Սեպտեմբեր 28-ին, Մատենադարանի շքեղ դահլիճին մէջ, հանդիսաւոր իրադրութեամբ տեղի կ'ունենայ այս աշխատարար գործին ներկայացումը:

Մատենադարանի գիտահրատարակչական աշխատանքներուն աջակցութեան համար, Մատենադարանի տնօրէն՝ Ակադեմիկոս Սեն Արեւշատեանի ձեռքով, Տիար Պերճ Թէրգեանի կը յանձնուի յատուկ վկայական եւ ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ յուշամետալը:

Մատենադարանի վաստակաշատ տնօրէն՝ Ակադեմիկոս Սեն Արեւշատեանի րացման խօսքէն ետք, յաջորդաբար ելոյթ կ'ունենան՝ երեսանի Պետական Համալսարանի աստուածաբանական ֆակուլտետի դեկան՝ Գերշ. Ծախէ Արք. Աճէմեան, արուեստաբան Աստղիկ Գէորգեան, Մատենադարանի հայ մանրանկարչութեան ուսումնասիրութեան քաժմի վարիչ՝ արուեստաբանութեան տոքթօր Հրավարդ Թակոբեան, աւագ գիտաշխատող՝ բանասիրական գիտութիւններու թեկնածու Անդրանիկ Զէյթունեան, միջնադարեան ձեռագիրներու քաժմի վարիչ՝ պատմական գիտութիւններու թեկնածու Էդուարդ Բաղդասարեան, ՀՀ Գիտութիւններու Ազգային Ակադեմիայի Մանուկ Աբեղեանի անուան Գրականութեան Ինստիտուտի վարիչ՝ Էլիա Աւետիսեան:

Ծնորհակալութեան իր խօսքին մէջ, Տիար Պերճ Թէրգեան յատկապէս կը շնչտէ՝ թէ Մատենադարանի Տնօրինութեան կողմէ եղած այս բարձր գնահատանքը, յատկապէս իրեն չի վերաբերիր, այլ՝ իր բոլոր գործակից ընկերներուն, հաւասարապէս: Իսկ, ի մասնաւորի, գնահատանքի մեծագոյն քաժիմը կ'երթայ Հիմնադրամի բարերարուհի Սաթենիկ Ծ. Չագըրին, որուն շնորհիւ միայն, կարելի կ'ըլլայ իրագործել մեզմէն հրատարակութիւններ:

Այս ձեռով, առաջին անգամ ըլլալով՝ եգիպտահայ գաղութը արժանի կը կացուցուի մշակութային բարձր գնահատանքի:

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ ՅՈՒՇԱՄԵՏԱԼԻ ՅԱՆՉՆՈՒՄ
Չախէն՝ Ակադեմիկոս Սեն Արեւշատեան, ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ
Յուշամետալը յանձնած պահուն, արուեստաբան Աստղիկ Գէորգեան,
Գերշ. Ծախէ Արք. Աճէմեան և Տիար Պերճ Թէրգեան:

«ԱՆԿԱՆՈՒԹԵԱՆ 8-ՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՏՕՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այլևս սովորական վերածուած է, որ Հայաստանի Հանրապետության անկախության տարեդարձի տոնակատարության՝ Գաֆիրէի ՀԲԸՄ-ի Վարչության լստուկ հրաւերով, հրաւիրուին հայրենի նրգարունստի աստղերը, այս ձեւով հանդիսութեան ապահովելով լստուկ հմայք մը:

Այս տարի, ազգային տօնի՝ անկախութեան 8-րդ տարեդարձին առիթով, Հեյկոպոլսոյ և Աղեքսանդրիոյ մէջ յաջորդաբար ելոյթ ունենալու հրաւիրուած էր՝ միջազգային մրցոյթներու դափնեկիր, Հայաստանի Ազգային Օփերայի գոյորաթուրա ստիրանօ Ամահիտ Մխիթարեանը, որուն կ'ընկերանար դաշնակահար Վասիլի Ռոյիչ:

18 Սեպտ. 1999-ին, «Պըլըքտանեան» Հանդիսասարահին մէջ տեղի ունեցող հանդիսութիւնը կը փակէր ՀՀ Արտակարգ և Լիազօր Դեսպան Ն. Գ. Սերկէյ Մանասարեանի և ազնուափայլ Տիկնոջ քարձր հովանաւորութիւնը, և եզիպտահայ Հոգեւոր Պետերուն հովանաւորութիւնը:

Հանդիսավար Տիար Գրիգոր Մարգարեանի քացման խօսքէն ետք, քնն հրաւիրուեցաւ Ն. Գ. Սերկէյ Մանասարեան, որ հակիրճ քայց կուտ ելոյթով յայտնեց օրուան վսեմ խորհորդը:

Գեղարունատակամ քաժիմին մէջ, Ամահիտ Մխիթարեան՝ հայ և եւրոպացի դասական հնդիմակներէ ընտրուած գեղեցիկ փունջ մը մերկայացուց, իր թովիչ ձայնով յատկապէս առիճընելով՝ Մակար Եկմայեանի «Ամէն Հայր Սուրբ» և Կոմիտասի «Կոունկ» նրգերուն կատարողութեամբ:

Հանդիսավարին հրաւերով՝ Եզիպտահայոց Առաջնորդ Զատեն Արք. Չիճիմեան կատարեց փակման խօսքը:

Հայաստանի Ազգային Օփերայի մեներգչուհի գոյորաթուրա ստիրանօ Ամահիտ Մխիթարեան:

Պետական հիմներու ունկնդրութեան պահուն. յոտակայս, ձախէն՝ Տիար Եուպար Միմնեան, Տիկնա Եուպար Միմնեան, Տիար Աղբարանիկ Միմնեան, Գերշ. Զատեն Արք. Չիճիմեան, Ն. Գ. Սերկէյ Մանասարեան և ազնուափայլ Տիկնոջ, Հոգ. Գալուստ Վրդ. Գարբիմեան:

«Արտակարգ և Լիազօր Դեսպան Ն. Գ. Սերկէյ Մանասարեան» իր ելոյթի պահուն:

Լուսանկարները՝ Հարի Չէլճեանի

ՄՏԵՐՄԻԿ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԻՒՆ Ի ՊԱՏԻ ԵՐԳՉՈՒՀԻ ԱՆԱՀԻՏ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆԻ

«Պըլըքտանեան» Հանդիսասարահին մէջ տեղի ունեցած գեղարունատակամ գեղեցիկ երեկոյթէն ետք, ի պատիւ տաղամղաւոր մեներգչուհի Ամահիտ Մխիթարեանի՝ Գաֆիրէի ՀԲԸՄ-ի Վարչութիւնը մտերմիկ ընդունելութիւն մը կազմակերպեց «Le Pacha» մատուց «LA HACIENDA» գետահայեաց շքեղ ճաշարանին մէջ:

Այս ճաշկերոյթին մասնակից եղան՝ ՀՀ Արտակարգ և Լիազօր Դեսպան Ն. Գ. Սերկէյ Մանասարեան և ազնուափայլ Տիկնոջ, Եզիպտահայոց Առաջնորդ Գերշ. Զատեն Արք. Չիճիմեան, Թեմական և Քաղաքական ժողովներու ատենապետերը՝ իրենց ազնուափայլ տիկնիմներով, ինչպէս նաեւ Վարչութեան որոշ անդմաներ՝ դարձեալ իրենց ազնուափայլ տիկնիմներով:

ՍԱՀՄՈՍԱՎԱՆՔԻ ՀԱՄԱԼԻՐԻՆ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆԸ

Յաջորդական երկրորդ տարին ըլլալով, Գաճիկի ՀԲԸՄ-ի վարչությունը իր լայն աջակցությունը կը քերտ ԵՐԿԻՐ ԵՒ ՄՇԱԿՈՅԹ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ամենամեայ ձեռնարկին՝ խումբ մը պատանիներ կամ երիտասարդներ ղրկելով աշխատանքի սահմանում վայրը:

Այս տարուամ ամսոնային ճամբարը տեղադրուած էր Աշտարակի շրջանին մէջ, վերանորոգելու համար ԺԲ.-ԺԳ. դարերուն արդէն հռչակ ապահոված Սաղմոսավանքին համայիրը:

Յուլիս 26-Օգոստոս 23 երկարող շրջանին, «Սաթենիկ Ժ. Չագըր» Հիմնադրամի հոգատարութեամբ, այս հայրենամուէր աշխատանքներուն մասնակցեցան, Աղեքսանդրիայէն՝ Իվէթ Միսքենան, Թալին Եաֆալեան, Անի Գաապարեան, Վան Իսրայէլեան, իսկ Գաճիկէն՝ Աշոտ Նազգաշեան և Քրիսթին Թատրոս:

Բոլոր մասնակիցներն ալ՝ խորապէս տպաւորուած վերադարձած են հայրենի մթնոլորտէն և կազմակերպութեան դաստիարակիչ գործունէութենէն:

ԵՐԿԻՐ և ՄՇԱԿՈՅԹ, ճամբար 1999-ի եգիպտահայ խումբի մասնակիցները:

Սաղմոսավանքի վերանորոգութիւնը

Լուսանկարները՝ Աշոտ Նազգաշեանի

ՓՐՈՖ. ԲԱՐՍԵՂ ԹՈՒՂԼԱՃԵԱՆԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԳԱՀԻՐԷ ԵՒ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Գաճիկի ՀԲԸՄ-ի վարչութեան հրաւերով, Հոկտեմբեր 20-10 Նոյեմբեր, Գաճիկի և Աղեքսանդրիոյ ազգային ու հասարակական կառույցները այցելելու հրաւիրուած է Իսթամպուլահայ Փրոֆ. Բարսեղ Թուղլաճեան, ամբողջացնելու համար «Արեւմտահայութիւնը Դարերու Ընդմէջէն» քաղմամեայ երկհատոր աշխատասիրութեան՝ եգիպտահայ գաղութին վերաբերող քաժինը:

Այս առիթով, եգիպտահայ մշակութային միութիւններու մասնակցութեամբ, դասախօսութիւններու շարքով մը ներկայացուց հետեւեալ միւթերը.

- Պալեան ընտանիքին դերը օսմանեան ճարտարապետութեան մէջ: Դասախօսութեան կ'ընկերանար սահիկներու ցուցադրութիւն: Նիւթին ներկայացուցած շահեկանութեան համար՝ անգլերէն լեզուով կրկնուեցաւ Գաճիկի Ամերիկեան Համալսարանին մէջ:

- Գրիգոր Զօհրապ՝ որպէս հասարակական և քաղաքական գործիչ:

- Հայկական օփերայի հիմնադիր Տիգրան Չուհանեանի կեանքն ու գործունէութիւնը: Յուշեր Ա. Խաչատրեանէ:

Նոյեմբեր ամսուան ընթացքին՝ առաջին երկու միւթերը պիտի ներկայացուին Աղեքսանդրիոյ մշակութային սրահներուն մէջ:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՀՀ ԳԻՏԻԹԻԻՆՆԵՐՈՒ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱՅԻ ՆԱԽԱԳԱՀ ՖԱԴԷՅ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ ՀԵՏ

Հ. Ի՞նչ առիթով Եզիպտոս կը գտնուիք:

Պ. Եկած եմ մասնակցելու Գիտական Համաշխարհային կազմակերպություններու միջազգային 26-րդ խորհրդածողովի աշխատանքներում, որոնք այս տարի կը կայանան Եզիպտոսի մէջ:

Հ. Որպէս անկախ պետութիւն՝ Հայաստան նախապէս մասնակցած է այս խորհրդածողովին:

Պ. Խ. Հայաստանը բազմիցս անգամներ մասնակցած է վերոյիշեալ խորհրդածողովին և Ակադեմիկոս Վ. Համբարձումեան ընտրուած է առյժմ խորհուրդին նախագահ: Իսկ որպէս անկախ պետութիւն, Հայաստան՝ 1993-էն ի վեր լիարժէք անդամ է այս խորհուրդին, և ներկացուցած եմ Հայաստանի Հանրապետութիւնը Չիլիի և Աւստրիոյ մէջ նախքան Եզիպտոսի այս համագումարը:

Հ. Ի՞նչ են խորհրդածողովին հիմնական նիւթերը:

Պ. Գիտութեան զարգացման հեռանկարներ: Գիտատնտեսական մթերքներու ապահով արտադրութիւն, և այլ հարցեր:

Հ. Որպէս Հայաստանի Գիտութիւններու Ազգ. Ակադեմիայի Նախագահ՝ ինչ է առաջնահերթ ձեր նպատակը:

Պ. Ներկայիս տիրող դաժան պայմաններում մէջ ամէն գիւղով պահպանել Հայաստանի գիտական մակարդակը, որ տակաւին շատ բարձր է:

Հ. Ի՞նչ են պայմանները՝ գիտնականի մը ակադեմիայի անդամ ընդունուելուն:

Պ. Հիմնականը՝ կատարած հետազոտութիւններն ու աշխատանքն է, ներդրումները և ցուցաբերել գիտական բարձր մակարդակ:

Հ. Տարբեր աղբիւրներէ տեղեկացանք, թէ կարգ մը գիտնականներ գաղթած են նիւթական չգոյութեան պատճառաւ:

Պ. Տեղեկութիւնները ճիշդ են, սակայն ակադեմիայէն շատ քիչ է թիւը արտագաղթող գիտնականներուն:

Հ. Հայաստանի Գիտութիւններու Ազգ. Ակադեմիան ի՞նչպէս կրնայ օգնել բարելաւելու համար երկրին տնտեսական կարգավիճակը:

Պ. Բացի գիտական հետազոտութիւններէն՝ աշխատանք տանիլ արդիւնաբերութեան և գիտատնտեսութեան մակարդակը բարձրացնել մեր աշխատատեղեր ստեղծելով:

Հ. Ի՞նչ են ներկայիս Ակադեմիային ֆինանսական հիմնական աղբիւրները:

Պ. Հիմնական ֆինանսատրողն է Հայաստանի կառավարութիւնը որուն կողքին համաշխարհային գիտական հիմնարկներէ կը ստանայ մրցանակներ կամ պայմանագրեր կիրարկելու պարագային՝ միջական մուտք:

Հ. Սփիւռքը օգտակարութիւն մը ունի՞ կամ սփիւռքահայ գիտնականներ նիւթապէս օգնած են Ակադեմիային:

Պ. Սփիւռքահայ կարգ մը գիտնականներ և անհատներ միջական օժանդակութիւն տուած են հիմնարկին, ինչպէս նաեւ Կիւլպէնկեան հաստատութիւնն ու Հ.Բ.Ը.Մ.-ը որոնց երախտապարտ ենք:

Հ. Նկատի ունենալով՝ որ անցեալին եղած էք Խ. Հայաստանի վարչապետ, 1979-1989, այցելած էք այլ երկիրներ:

Պ. Այցելած եմ շատ երկիրներ՝ պաշտօնական և ոչ պաշտօնական այցով. եղած եմ ԱՊՀ-ի գրեթէ բոլոր երկիրները, ինչպէս նաեւ Ճապոն, Ա.Մ.Ն., Ֆրանսա, Անգլիա, Յունաստան, Չինաստան, եւայլն:

Հ. Առաջին անգամ՝ մե ե Եզիպտոս կ'այցելէք: Ի՞նչ են Ձեր տպաւորութիւնները:

Պ. Իմ առաջին այցելութիւնս է Եզիպտոս և շատ հիացած եմ քաղաքով (Գահիրէ): Մեծ քաղաք է, իմ կարդացածներէս դուրս գալով, իմ երեսակցած երկիրն է Եզիպտոսը: Ժողովուրդն ալ հիւրընկալ է և բարձր տրամադրութեան տէր....:

Հ. Ծնորհակալութիւն և յաջողութիւն Ձեզի և Հայաստանի Գիտութիւններու Ազգ. Ակադեմիային:

Պ. Ծնորհակալութիւն:

Հարցազրոյցը վարեց՝ Հ. Զ.

ՀԵԼԻՈՊՈԼՍՈՅ ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐԻ ՄԻՋ-ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Անցնող Սեպտեմբեր ամսուան ընթացքին՝ քսանչորս լաջորդական մրցումներով հանդես եկան Հելիոպոլսոյ ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐԻ անդամներէն շուրջ եօթանասուն հոգի, տասը խումբերու քաժնուած, տարրեր տարիքի և սեռերու համադրումով:

Բոլոր մրցումներն ալ անցան խանդավառ մթնոլորտի մէջ, մասնակիցներուն մէջ յառաջ բերելով մարզական առողջ ոգի:

Խորէն Գալսեան, Մարթ Արզաբեան, ԲաժիՖի Մօրսի, Թալին Գալիշեան, Գեղամ Կարսեան, Գեղամ Թէրպիպաշեան, Կարէն Թուրումպաճեան:

Հրայր ձղալեան, Հրաչ Սվաճիպաշեան, Բրիս Սիմոնեան, Արշօ Վարժապետեան, Նարայի Միմնէթեան, Ալէն Սօմպարի, Վահան Թէրպիպաշեան, Գարօլին Սիմոնեան:

Գէորգ Երզնկացեան, Պերճ Քէչեճեան, Լինա Գալիշեան, Արմէն Գալրապեան, Արթօ Պրլըջտանեան, Նարայի Սիրքէճեան, Կարի Քէչեճեան:

Ժիրայր Տեմոյեան, Ալիս Թէրպեան, Մայք Մօրսի, Մարի Թէրպեան, Շահան Թէրպիպաշեան, Նորք Ջաքարեան, Մարլօ Սիմոնեան:

Վիգեն Վարժապետեան, Արիվ Սիմոնեան,
Հերմինէ Վարժապետեան, Սեւան Վարժապետեան,
Արմէն Նազաւշեան, Վան Բլատեան:

Կարօ Արզարեան, Պերճ Անտիսեան, Կարօ
Վարժապետեան, Լիլիան Իրաւեան, Արթուր
Գալիշեան, Մարալ Յակոբեան, Սարգիս Պրլըքտանեան,
Ալէն Էմիրլեան:

Ռուբէն Սիմոնեան, Սեւան Տրդատեան, Ժազ
Աւագեան, Այգ Զարարեան, Մարալ Գալսեան,
Հրապհան Գալլեան, Նայիրի Սիմոնեան:

Վազգէն Իրաւեան, Ռիպ Գոյոսեան, Լիւսի
Անտիսեան, Մերանի Սիրբէճեան, Ժանսօ
Քերլոշեան, Թալին Արթինեան, Արմէն Իրաւեան:

Յակոբ Արիկեան, Վահագն Տեփոյեան, Ալին
Նազաւշեան, Սիմոն Տեփոյեան, Շողիկ
Վարժապետեան, Նայիրի Յակոբեան, Սարգիս
Տրպնկացեան:

Ալէն Մազապեան, Կարէն Յակոբեան, Վաչէ
Արթինեան, Սոսի Յակոբեան, Զրիարիկա Օղիթիս,
Մանէ Բլատեան, Արամ Արիկեան:

ՀԵԼԻՈՊՈԼՍՈՅ ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐԻ ՅՈՒԲԵԼԻՆԱԿԱՆ ՄՐՑԱՇԱՐՔԸ

Հոկտեմբերի 8,9,10 յաջորդական օրերում, Հելիոպոլսոյ ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐ-ի վարչութիւնը կազմակերպած էր այլեւս աւանդութիւն դարձած Հոկտեմբեր 6-ի մրցաշարքը՝ այս անգամ նշելու համար նոր մարզադաշտին մէջ հաստատուելու քառասնամեակը:

Եզիպտահայ մարզական հինգ միութիւններէն զատ, այս յօբելինական մրցաշարքին հրաիրուած էր Հալէպէն ՀԲԸՄ-ՀԵԸ ԱՐԱՐԱՏ Մարզական Միութիւնն ալ, աղջիկներու և տղոց պասքէթ պոլի խումբերով:

Եռօրեայ մրցաշարքը կայացաւ աղջիկներու երկու և տղոց վեց խումբերու միջեւ:

Մրցաշարքը կը վաշկէր, հովանաւորութիւնը՝ եզիպտահայոց բարեջան առաջնորդ Տ. Զաւէն Արք. Զինչիւնեանի, Նախագահութիւնը՝ Քաղաքական Ժողովի ատենապետ Տէր և Տիկին Նուպար Սիմոնեանի, օրումն պատուոյ հիւրն էր՝ ՀՀ Արտակարգ և Լիազօր դեսպան Ն.Գ. Սերկէյ Մանասարեան և ազնուախայլ Տիկինը:

Մրցաշարքի տղոց բաժակը տրամադրուած էր Տէր և Տիկին Պերճ Թէրզեանի, աղջիկներու բաժակը՝ Տիկին Ժազին Փարթամեանի, իսկ բոլոր մետալներն ալ տրամադրուած էին Տէր և Տիկին Վարդ Ալեքսանեանի կողմէ:

Բոլոր մրցումները անցան խանդավառ մթնոլորտի մէջ:

Տղոց աւարտական մրցումը տեղի ունեցաւ Հալէպի և Հելիոպոլսոյ Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ-ի խումբերուն միջեւ, որում յաղթական հանդիսացաւ Հալէպի խումբը 68-64 արդիւնքով:

Իսկ, աղջիկներու մրցումը կայացաւ դարձեալ Հալէպի և Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ-ի խումբերուն միջեւ որում յաղթական հանդիսացաւ դարձեալ Հալէպի խումբը՝ 55-33 արդիւնքով:

Նոյն օրը տեղի ունեցաւ նաեւ Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի փոքրիկներու միմի-պասքէթի տղոց մրցումը:

Ծաբաթ, 9 Հոկտեմբերին տեղի ունեցաւ քաջատիկ խանդավառ պարահանդէս մը, “Le Pacha” մատոմ վրայ, որում ներկայ էին անէի քան 250 հոգի:

Յիշենք թէ Հալէպի տղոց և աղջիկներու խումբերը հրաիրելու համար՝ օժանդակեց Գահիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.ը:

Յօբելինական մրցաշարքի յաղթական՝ ՀԲԸՄ-ՀԵԸ ԱՐԱՐԱՏ տղոց խումբին պետին կը յանձնուի Տիար Պերճ Թէրզեանի կողմէ տրամադրուած բաժակը:

Հալեպի ՀՐԸՄ-ՀԵԸ ԱՐԱՐԱՏ
Մարզական Միություն և
Հեղիոպոլսոյ ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐ-ի
պասքէք պոլի տղոց խումբերուն
մարզիկները, իրենց մարզական
ղեկավարներուն և
պատասխանատուներուն հետ:

Յոքելինական մրցաշարի
յադրական՝ ՀՐԸՄ-ՀԵԸ ԱՐԱՐԱՏ
աղջիկներու խմբապետուհին
կը յանձնուի Տիկին Ժազին
Փարթամեանի կողմէ
տրամադրուած բաժակը:

Հալեպի ՀՐԸՄ-ՀԵԸ Արարատ
Մարզական Միություն և
Հեղիոպոլսոյ ՀՄԸՄ-ՆՈՒՊԱՐ-ի
պասքէք պոլի աղջիկներու
խումբերուն մարզիկուհիները,
իրենց մարզական
ղեկավարներուն և
պատասխանատուներուն հետ:

Հեղիոպոլսոյ ՀՄԸՄ-
ՆՈՒՊԱՐ-ի մինի պասքէքի
խումբին խաւամալի
մարզիկները:

ՄԱՐԴԿՈՒԹԵԱՆ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԽՂՃԱՀԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

Անգլիացի բանաստեղծ Les Muray իր «Fredy Neptune» վերնագրով վեպ-բանաստեղծության (verse novel) մեջ, որ լույս տեսած է 1998-ին, կը ներկայացնէ Fredy Neptune անունով հին դիցազներուն մեծան հերոս մը, որ անբացատրելի ֆիզիքական ոյժի տէր է և ամենայն դիւրութեամբ կրնայ լաղթել իրեն հանդիպած թշնամիներուն:

Աւստրալիացի-գերմանացի մըն է հերոսը, որ դարասկիզբէն ծննդավայրը լքած, մինչեւ դարուն վերջը ճամբորդութիւններու մէջ գտնուելով՝ ներկայ կ'ըլլայ 20-րդ դարուն ամենակարեւոր և անմարդկային եղելութիւններուն, հետզհետէ կորսնցնելով իր զգայնական վիճակը, բայց դառնալով անելի կոշտ ու հզօր, մինչեւ այն աստիճան՝ որ չի զգար իրեն դէմ եղած հարուածները, ոչ ալ գոհունակութիւն կ'առնէ իր հասցուցած հարուածներէն:

Հետաքրքրականը այն է, որ հերոսին զգայնական անտարբերութեան լեղաշրջումը տեղի կ'ունենայ դարասկիզբին, երբ համաշխարհային Ա. պատերազմին ներկայ գտնուելով Թուրքիա՝ ականատես կ'ըլլայ թուրքերու կողմէ խումբ մը հայ կիներու խողխողումին, և չկարենալով միջամտել՝ կը սկսի իր անզգամութեան և անտարբերութեան գոյավիճակը, որ կը հակազդէ իր զգացումներուն վրայ, որոնք կ'անհետին և կը վերածուին ֆիզիքական գերբնական ոյժի մը:

Fredy Neptune այսպէս կ'անցնի մացի Գերմանիայէն, ապա կ'երթայ Ամերիկա (Ծիքակօ և Հոյիոտ, ուր Սինեմայի շուկան զինք կը հրապուրէ...) ապա կ'անցնի Մափոն և վերջապէս կը վճռէ վերադառնալ իր ծննդավայրը՝ Աւստրալիա (հին լոյն դիցաբանութեան հերոսներուն մեծան): Այնտեղ է որ հետզհետէ ինքզինք կը գտնէ և աղօթքներով է միայն, որ կը վերադառնայ իր զգացումներուն:

Կը սկսի լուգուիլ, զգալ ու սիրել, նախկին ոյժին և անզգամութեան տեղ կ'ունենայ կամ կը վերագտնէ ներելու և գթալու յատկութիւնները...:

Բանաստեղծ Les Muray կը հաւատայ այն պարզ իրականութեան՝ թէ խղճահարութեամբ է փրկութիւնը մարդկութեան, այդ տեսանկիւնէն դիտելով՝ վերոյիշեալ հերոսը անտարբեր մարդկութիւնը չէ որ կը ներկայացնէ միայն, ոչ ալ անկյօ-սաքսոն երոպացի, այլ ոեւէ մէկը մեզմէ...:

ՀԱՐԻ ԶԷԶԵՆԵԱՆ

ՀԱՆԳԻՍՏ ԱՐՀԻ. Տ. ՌԱՓԱՅԷԼ ԵՊՍ. ՊԱՅԵԱՆԻ

Կաթողիկե Քայերու Աղեքսանդրիոյ թեմի մախկին վաստակաւոր առաջնորդ՝ Արհի. Տ. Ռաֆայէլ Եպս. Պայեան, իր մահկանացուն կնքած է 20 Սեպտեմբեր 1999-ին Պէյրութի Քրիստոս Թագաւոր կղերի հանգստեան տան մէջ, ուր ժամանակէ մը ի վեր փոխադրուած էր:

Հանգուցեալ Գերապայծառը ծնած էր 1914 թ., Զղարթա, Լիբանան: Զմմառեան Կաթողիկոսական Միաբանութեան անդամակցելէ ետք, քահանայ ձեռնադրուած էր 1937թ.:

Կաթողիկոսական Սիւննոդոսին կողմէ՝ 12 Դեկտեմբեր 1958-ին, ընտրուած էր օգնական եպիսկոպոս, յաջորդութեան իրաւունքով՝ երջանկայիշատակ Յակոբ Արք. Նեսիմեանի, որուն յաջորդած էր 1960թ.: Այդ թուականէն սկսեալ, առաջնորդի պաշտօնը արդիւնալից կերպով վարած էր մինչեւ 1989 Մարտ 9, երբ յառաջացած տարիքի և առողջական պատճառներով ստիպուած էր հրաժարիլ:

Անկէ ետք, քաջուած էր Զմմառի Միաբանութեան Վանքին յարկին տակ:

ՍՊԱՆԴ՝ ԱԺ-Ի ԴԱՀԼԻՃԻՆ ՄԷՋ

Հոկտեմբեր 27-ին, Երեւանի ժամով՝ 17:06-ին հինգ սպառազէն ահաբեկիչներ՝ որոնցմէ երկուքը լրագրողներ են, խուժած են Ազգային Ժողովի դահլիճէն ներս, և ըստ քախտի սկսած են կրակել, մասնաւորաբար թիրախ դարձնելով Վարչապետ Վազգէն Սարգսեանը. ապա, կատարուած սպանդին զոհերը կ'ըլլան՝ ԱԺ-ի Նախագահ Կարէն Դեմիրճեան, ԱԺ-ի փոխնախագահներ՝ Եւրի Բախշեան և Ռուբէն Միրոյեան, Օփերաթի գործողութիւններու մախարար՝ Լէոնարտ Պետրոսեան: Զոհերու թիւին մաս կը կազմեն նաեւ, երեսփոխաններ՝ Միքայէլ Քոթաճեան, Հենրիկ Աբրահամեան և Արմենակ Արմենակեան: Վիրաւորեալ երեսփոխաններն են՝ Անդրանիկ Մանուկեան, Արմէն Խաչատուրեան, Էտնոն Մատուկեան, Ժիրայր Գէորգեան, Հերմինէ Նաղտալեան և Էմմա Խոտաբաշեան:

Մօտաւորապէս յիսուն կառավարական անդամներ և երեսփոխաններ պատանդ կը պահուին մինչեւ յաջորդ առաւօտեան Ժ. 11-ը, երբ ահաբեկիչները՝ ՀՀ Նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանի հետ կէս ժամուան տեսակցութեմէ ետք, կը յաճճեն իրենց զէնքերը և անձնատուր կ'ըլլան ապահովութեան ոյժերուն:

Խորհրդարանական պատմութեան մէջ արձանագրուած այս անմախքնքաց պատահարին համար, անհրաժեշտ կը նկատենք յիշատակել կազմակերպիչ «հերոսներ»ուն անունները՝ Յունանեան եղբայրներ, Նայիրի և Կարէն, իրենց մօրեղբայրը՝ Վոան Գալստեան: Միւս երկու գործակիցներուն անունները չեն յիշատակուած լրատութեան կողմէ:

Լ ՈՒՐ ԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՆՈՐ ՅՈՒՇԱԳՐԱՄ ՄԸ

ՀՀ Կեդրոնական Դրամատուրգը հրապարակ հանած է 5000 դրամ արժեքով, նոր արծաթեայ յուշադրամ մը՝ նուիրում, Հայաստանի մէջ Քրիստոնէութեան պետական կրօնք հռչակումի 1700-ամեակին:

Արծաթեայ յուշադրամին ծանրութիւնը՝ 31.1 կրամ է. առաջին երեսին վրայ պատկերացած է Հայաստանի զինանշանը, իսկ դարձերեսին՝ Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցին:

ԹՈՒՐՔԻԱ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ ՀԱՅ ԱՂԷՏԵԱԼՆԵՐԸ

Օգոստոս 17-27-ի ընթացքին, Թուրքիոյ երկրաշարժէն տուժած են որոշ թիով հայեր ալ. այսպէս՝ Իզմիտի մէջ, չորս ընտանիքներ անպատսպար մնացած են, հինգ հոգի ալ՝ սիրտի տագնապէ մահացած են Խաթանպուլի մէջ:

Հայոց Պատրիարքարանը որդեգրած է երեք որբեր՝ որոնց ծնողները զոհ գացած են երկրաշարժի ընթացքին: Պատրիարքարանը պիտի հոգայ անոնց քոլոր միջոցական կարիքները, մինչեւ որ անոնց վկայութիւն համալսարանէ մը: Բոլոր որբուկներն ալ հոգեբանական դարմանումի ենթարկուած են:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՅԵՐԸ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻՆ ՁԵՐԾ ՄՆԱՑԱԾ

Սեպտեմբերի 7-ին՝ Յունաստանի մէջ տեղի ունեցած երկրաշարժին, բարեբախտաբար, հայերը զոհեր չեն արձանագրած: Հայ համայնքին պատկանող հանրային հաստատութիւնները յորջ վնասներ չեն կրած, ընդհանրապէս. միայն, Քոքիմիոյ հայ աւետարանական եկեղեցիին շէնքը, և հայկական խիտ բնակչութիւն ունեցող Ատտիկէի շրջանի որոշ շէնքեր մասամբ տուժած են:

ՍԱԹԵՆԻԿ ՉԱԳԸՐ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ
Առողջապահական Հոգատարության
Ծրագիր

Գաֆիրեի Հ.Բ.Ը.Մ.ի վարչությունը հաճությամբ ունի, Սաթենիկ Չագըր Հիմնադրամի Առողջապահական Հոգատարության Ծրագրին բոլոր դիմողներուն տեղեկացնելու, թե Ծրագրին 2000-ի թուականի մասնակցության քարտերուն լանձնումը պիտի սկսի 1 Դեկտեմբեր 1999-ին, փոխան Ե.Ո.50.- մասնակցության վճարումի:

Մասնակցության քարտերը պիտի լանձնուին՝

Գաֆիրե - 15 Էմատ Էլ Տիմ փողոց, Ա.- յարկ

Երկուշաբթիէն- Ծաբաթ (բացի Ուրբաթ օրերէն)
ստուօտեան ժամը 10.00-էն ժամը 2.00:

Հելիոպոլիս - 26 Մուրատ Բէկ փողոց

Ուրբաթ օրերը, կ.վ. ժամը 6.00-էն ժամը 8.00

Վերոնշեալ քարտերու լանձնումի վերջին թուականն է Ուրբաթ 24 Դեկտեմբեր 1999:

Մինչև 24 Դեկտեմբեր 1999 վճարումը չկատարած բոլոր դիմողներուն դիմումագրերը ինքնաքերաքար չեղեալ կը նկատուին և իրատունք չեն ունենար 2000 թուականի ընթացքին Միութեան Առողջապահական Հոգատարության Ծրագրին մասնակցելու:

Գաֆիրեի Հ.Բ.Ը.Մ.ի վարչություն

ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ

ԾՆՈՒՆԴ

Ուրախությամբ տեղեկացանք, թե Գաֆիրէի ՀԲԸՄ-ի անդամներէն՝ Տիար Գրիգոր Փարթամեանի որդին, Տէր և Տիկին Բաֆֆի Փարթամեաններ, 20.7.1999-ին քախտաւորուած են առջինն դատրիկով մը՝ զոր անուանած են Մելանի:

Դարձեալ Գաֆիրէի ՀԲԸՄ-ի վարչութեան երկարամեայ անդամներէն եւ մախորդ ատենապետ, Տէր և Տիկին Նորայր Տեօփէթեանի դուստրը՝ Տէր և Տիկին Վահան Ոսկեաններ, Լոս Անճելըս, 24.9.1999-ին, քախտաւորուած են երկրորդ մամշ զաակով մը՝ զոր անուանած են Վան:

«Տեղեկատու». Արեւշատութեան մաղթանքներ՝ նորածին երախաներուն, ջերմագին շնորհաւորութիւններ՝ ծնողներուն և մեծ ծնողներուն:

ՄԱՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Սաթեմիկ Տաճեան (ծնեալ Արզարեան), մահացած է 14 Սեպտ. 1999-ին : Ողբացեալը Միութեան կ'անդամակցէր 1975-էն ի վեր:

«Տեղեկատու». Մեկմէ առ յաւիտ բաժնուած անդամուհին հարազատներուն կը հալցենք երկնային միութարութիւն: